

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. Quid sit substantia, & qualis sit effectus eius formalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Subiectū
comple-
tum & in-
comple-
tum.

subiecto : primò ita ut ex incompleto faciat completum sic enim forma materialis est in materia, cum a facit vnum compositum; hoc est esse in subiecto incompleto. Subsistentia v. g. est in subiecto incompleto, quia sic est in subiecto, ut pertineat ad eius constitutionem. Idem dico de vnione. Secundò aliquid esse potest in subiecto ita ut cum eo non faciat vnum per se, neque pertineat ad illius constitutionem : hoc est esse in subiecto completo. Nam albedo v. g. quamuis sit in materia, tanquam in subiecto inhaesionis incompleto, subiectum tamen denominationis illius est compositum, ad cuius constitutionem non pertinet. Dixi ergo conceptum substantiae proprium esse independentiam à subiecto completo; conceptum verò accidentis esse dependentiam ab huiusmodi subiecto.

Probatio
assertio-
nis.

Ratio est, quia communiter definitur substantia, *Ens per se subsistens*; accidens autem, *Entis ens*; id est existens in alio : sed esse per se subsistens, est non existere in alio completo : ergo substantiae proprius conceptus est non existere in alio completo. Deinde, quidquid communiter dicitur substantia, est independentes à subiecto completo; quidquid autem dicitur accidens, à tali subiecto dependens est : ergo rectè distingui substantia potest ab accidente per independentiam à subiecto completo. Probatur antecedens. Substantiae omnes completæ simplices, Deus & Angeli, nullum subiectum habent, nec materia prima vel anima rationalis. Tota difficultas est de formis materialibus, & de modis, quos appellamus substantiales, vnione v. g. subsistentia, & aliis, quæ sunt haud dubiè in subiecto; sed probo non esse in subiecto completo.

Forma materialis est in materia tanquam pars in comparte, faciens cum ea vnum completum : ergo non est in subiecto completo. Deinde forma substantialis non habet subiectum vllum denominationis : ergo non habet subiectum completum. Vnio verò pertinet ad constitutionem totius completi, & subsistentia est complementum vltimum naturæ : ergo non sunt in subiecto completo. Contra verò, quantitas, calor, &c. præter subiectum inhaesionis, quod est materia, subiectum habent denominationis, quod est ipsum compositum : ergo habent subiectum denominationis.

Deinde nullo alio modo explicari commodè potest discrimen accidentis à substantia. Verbi gratià volunt nonnulli substantiam appellari id quod est de primo constitutio rei; rem autem vocant, quæ vulgò & absolute res dicitur, ut homo, leo, equus. Alij malunt dicere illud esse substantiam, quod constituit primam rem. Appellant autem primam rem, id quod primò & per se intenditur à natura, vel quod primò & per se existit, vel quia est radix cæterorum. Verum recidunt illa in explicationem quam attuli; nam esse constitutum rei, aut primæ rei non aliud est quàm esse independentes à subiecto completo. Vnde nec discedendum fuit à communi explicatione, quæ substantiam vocat communiter ens subsistens, id est independentes à subiecto completo.

Solutio
dubita-
tionum.

Ad primam respondeo subiecti completi nomine intelligi illud, quod non ordinatur ad compositionem alterius entis per se; nomine autem entis per se intelligi ens, quod est vnus essentia, non intelligi autem totum substantiale, alioqui peteretur principium. Accidentia sunt in materia incompleta tanquam in subiecto inhaesionis, sed habent præterea subiectum completum denominationis, totum videlicet substan-

tiale, quod non habet vlla substantia, vel aliquid, quod dicatur substantiale. Subsistentia cum sit complementum substantiale totius compositi, non est in subiecto denominationis completo.

Ad secundam responso parer ex dictis; nam accidentia materialia dixi esse in subiecto inhaesionis incompleto, sed in subiecto completo denominationis : accidentia animæ separata sunt actu & præternaturaliter in subiecto incompleto, conaturaliter autem & exigitivè sunt in subiecto completo.

Ad tertiam respondeo actiones substantiales esse mera accidentia in prædicamento actionis, quia ita sunt in subiecto, ut non sint de illius constitutione, ideoque sunt in subiecto completo.

SECTIO II.

Quid sit Subsistentia, & qualis sit effectus eius formalis.

Hæc vtraque quæstio veteribus Philosophis præsertim incognita, Christianis autem Doctoribus obscurissima fuscè à me disputata est in tractatu 7. Theologico, qui est de Incarnatione Divini Verbi; quia ex illo potissimum mysterio innuitur discretimè aliquod esse inter hypostasin & naturam. Breuiter igitur hinc controuersiam hanc retexto, & paucis ea commemoro, quæ ibi plenè tradidi.

Certum igitur primò est, supponendum hic in primis esse vsum istarum vocum, *natura, subsistentia, hypostasis, suppositum*. Primò enim nomine naturæ, quam Græci vocant *ὁὐσία*, notandum est significari essentiam ipsam rei, & existentiam, seu id quod definitione ipsa explicatur. Subsistentia significat interdum aliquid positivum & reale, non autem fictum; sic enim chimæra dicitur non habere subsistentiam. Vulgò autem dicitur subsistentia, ratio aliqua essendi per se, quæ inhaerentia opponitur propriæ accidentium. Hypostasis sumitur non ratò pro concreto ipso ex natura & modo essendi proprio accidentium; aliàs autem solum significat abstractum, seu ipsum modum subsistentiæ, id est terminum vltimum & complementum naturæ. Suppositum propriè significat compositum illud, quod resultat ex natura & subsistentia, id est primam substantiam completam & terminatam modo illo substantiali. Persona differt à supposito tanquam minùs vniuersale à magis vniuersali; suppositum enim dicitur de quibilibet substantiis, personæ nomen solis tribuitur substantiis rationis præditis : significat enim primò quodlibet indiuiduum naturæ rationalis completum & incommunicabile alteri supposito, definiturque optime à Boëtio, *Rationalis naturæ indiuiduum substantia*; id est perfectum indiuiduum, quod vnitatem, indiuiduam, & incommunicabilitatem omnino exigit. Personalitas autem significat subsistentiam rationalis naturæ, quam eleganter vocat S. Hilarius, rem ipsius naturæ.

Certum secundò est, totam hanc controuersiam in eo versari, utrum subsistentia illa, seu hypostasis, & personalitas naturæ singulari aliquid superaddat, vel ratione, vel etiam re distinctum. Quod si aliquid superaddat, utrum illud non sit aliud, quàm negatio quædam communicabilitatis, an verò sit positivum aliquid distinctum à natura; & demùm si est aliquid præter naturam, qualis sit effectus eius formalis, quem naturæ confert illam complendo & terminando.

Statuebam

Subsistentia superaddit aliquid naturæ. Statuebam autem primò, subsistentiam necessariò superaddere aliquid naturæ singulari: quod satis periculose negatum videtur à Durando in 1. dist. 3. q. 1. n. 1. q. ubi docet suppositum & naturam in creatis non distingui nisi penes modum significandi abstractum & concretum; vult enim naturam significari per modum abstracti, suppositum autem per modum concreti, licet in re sint idem, sicut ens & entitas: sed hoc positum mysteriis Trinitatis & Incarnationis dici nullo modo posse.

Prima probatio. Ratio erat primò, quia natura diuina præcisa per intellectum à personalitatibus, non est suppositum & persona: ergo suppositum dicit aliquid præter naturam, alioqui si natura & persona idem sunt, sicut in Deo sunt tres personæ, sic erunt tres essentiae, & natura: & sicut una tantum in Deo est natura, sic erit una tantum persona: & ne dicas hoc in Deo verum esse, non autem in naturis creatis.

Altera probatio. Ratio erat secundò, quia si homo & humanitas differrent solum in modo significandi, adeò ut homo nihil adderet humanitati, esset omnino idem in Christo humanitas & homo; & sicut verum est dicere, *Homo est Deus*; verum etiam esset dicere, *Humanitas est Deus*; quod erroneum est. Deinde cum in Christo duplex sine dubio sit natura, duplex etiam in eo esset persona: nam sanctissima Christi humanitas totum haberet unita Verbo, quod haberet, si non esset unita; nihil enim deest illi etiam ratione distinctum: ergo Christus, sicut subsistentiam haberet diuinam, haberet etiam humanam; qui error est Nestorij. Quomodo ergo dicitur, quod humanitas est sine propria subsistentia, si subsistentia formaliter est humanitas.

Instantia. Dices, hominis essentia est eius propria definitio: sed definitio solum continet naturam: ergo essentia hominis solum continet naturam: ergo etiam homo nihil est quàm natura, v. g. Petrus nihil est quàm compositum ex hac materia & hac forma.

Respondeo verum esse quod sola natura est de essentia hominis; subsistentia enim non est illi essentialis, cum ab eo etiam separetur. Petrus nihil est quàm compositum ex hac materia, & ex hac forma, si hac materia, & hac forma significet materiam & formam cum subsistentia; si autem significet solum materiam & formam sine subsistentia, Petrus est aliquid præter materiam & formam.

Non est sola negatio superaddita. Statuebam secundò, subsistentiam superaddere naturæ veram entitatem modalem realiter ab ea distinctam, non autem solum negationem communicabilitatis aptitudinalis aut actualis. Contra Scotum in 1. dist. 23. quæst. unica, & in 3. dist. 1. q. 1. art. 3. cui plures nunc ex Recentioribus adhærere, rati esse inutile tor modalitates multiplicare. Sed contra eos

Prima ratio ex mysterio Trinitatis. Ratio efficax primò ducebatur ex mysterio Trinitatis; nam diuinæ personalitates, prout distinguuntur virtualiter ab essentia, & realiter inter se, sunt conceptus verè positiui superadditi essentiae, non autem sola essentia, prout connotat negationem: ergo etiam in creatis personalitas non est sola natura cum connotatione negationis. Consequentia est euident, quia conceptus personalitatis est aliquid commune Deo & creaturis, sicut conceptus substantiæ communis est. Probatur antecedens. Si personalitas diuina essentiae

R. P. de Rhodes curs. Philosoph.

A superadderet solummodo negationem, sequeretur diuinæ personas non differre inter se nisi connotatione, ac negatiue; atque ita illæ non essent inter se positiua entia distincta; non enim distinguerentur secundum id quod personalitas diceret in recto; nam illud sola esset essentia communis: distinguerentur ergo dumtaxat secundum id quod connotat personalitas in obliquo, quod vis solum esse personalitatem: ergo diuina personæ negatiue solum distinguerentur. Deinde personalitates diuinæ, ut probabam tract. 1. dist. 6. de Trinitate, non solum realiter, sed etiam formaliter sunt processiones, & relationes, quas certum est non esse solum essentiam & negationem. Denique personalitas Patris habet aliquid positiuum, quod non habet personalitas Filij, & Spiritus sancti: sed per te personalitas Filij dicit essentiam cum connotatione negationis: ergo personalitas Patris dicit aliquid positiuum præter essentiam, & connotationem negationis.

B Secundò ratio præsertim ducebatur ex mysterio Incarnationis, ubi necesse est sanctissimam Christi humanitatem carere propria subsistentia humana, & subsistere per hypostasim diuinam, cui est unita substantialiter. Certum videlicet est ex fide, quod Verbum diuinum assumpsit humanitatem, & non assumpsit personalitatem: ergo certum est personalitatem esse aliquid separabile ab humanitate: non potest autem fieri quod illud separabile sit sola negatio unionis, alioqui totum illud reale, quod dicit personalitas creata, esset in Christi humanitate; sicut quando duæ guttæ aquæ unitæ sunt, tota realitas earum eodem modo est ac prius, etiamsi desinant esse totæ. Sequeretur etiam, quod Verbum non magis esset persona, quàm humanitas; quam tamen constituit in ratione personæ, quia esse personam, est habere negationem unionis: Verbum unitum humanitati, non magis habet negationem unionis quàm humanitas: ergo Verbum non magis est persona quàm humanitas. Deinde si personalitas solum superadderet negationem, humanitas Christi aliter penderet à Verbo diuino, quàm à proprio supposito; si enim penderet à proprio supposito, penderet solum à negatione; pendens autem à Verbo diuino, non perdet solum à negatione: ergo aliter pendet à Verbo, quàm penderet à proprio supposito: hoc autem absurdum est; quia Verbum diuinum facit humanitatem esse personam diuinam, sicut propria personalitas faceret illam esse personam humanam.

C Obiciunt aduersarij, esse superfluum modum illum subsistentiæ positiuum, cum possit sufficienter explicari per solum negationem. Sed probationes, quas attuli, satis ostendunt eius necessitatem. Præcipua tamen difficultas peti videtur ex formali effectu modi huius superadditi, quem varè omnino explicant Authores, sed parum probabiliter. Volunt alij, proprium illius munus esse, ut naturam reddat independentem à subiecto; quod tamen sufficienter habere potest per creationem, per quam fit independentem à subiecto. Alij inuolunt, effectum subsistentiæ proprium esse reddere naturam incommunicabilem alteri supposito. Sed hæc est petitio principij, quia quaeritur quid sit suppositum. Adde quod prius est naturam esse in se completam, quàm illam esse incommunicabilem: ergo incommunicabilitas illa est aliquid posterius, quàm subsistentia, sicut calor reddit subiectum in quo est

LLI incapax

Altera ratio, ex mysterio Incarnationis.

Quid obiciant aduersarij.

Difficultas circa formalem effectum subsistentiæ.

incapax frigoris; sed ille tamen non est effectus formalis caloris; quia prius est subiectum esse calidum, quam esse incapax frigoris. Alij dicunt, proprium esse substantiæ, complere ultimum naturam, & illam terminare, adeo ut in se sola existat, neque alio indigeat sustentante. Verum hoc etiam est obsecrum, quia si natura completur per substantiam, dicendum est quam perfectio illi desit sublatâ substantiâ, id est in quo sit incompleta; non enim completur si non sit incompleta; non dicitur autem hæcenus quale sit complementum illud, quod accedit naturæ per substantiam, per quam dicitur compleri. Denique non solvunt difficultatem qui volunt naturam accedente substantia fieri aliquod totum; sic enim anima separata non esset subsistens, & tamen Christi anima in triduo mortis subsistebat in Verbo: & humanitas separata non egeret modo substantiæ, quod rejectum est; posset enim dici esse aliquod totum.

Qualis ille sit.

Statuebam igitur tertio, formalem effectum substantiæ proprium esse, quod sit habens naturam tanquam subiectum denominationis, & rectum omnium prædicatorum, quibus natura in concreto significatur. Quod eo loco fusè traditum obiter, solum hic indico, non repeto.

Ratio igitur est, quia omne quod habet rationem formæ, necessariò habet subiectum aliquod à quo habeatur, & per quod fiat hoc. Si enim est forma, determinat necessariò aliud: ergo debet haberi ab eo, quod determinat. Subiectum autem aliud est inhaesionis, aliud denominationis. Primum dicitur illud, quod recipit aut sustentat formam: alterum est quod non vnitur formæ, recipiendo vel sustentando, sed subiiciendo se omnibus eius denominationibus, tanquam rectum omnium concretorum, quæ illam significant.

Natura substantialis habet rationem formæ.

Constat autem ex mysteriis, tum Trinitatis, tum Incarnationis, naturam substantialem seorsum sumptam esse quandam veluti formam suppositi, & actum quandam determinantem aliud à quo habeatur; propterea certum est, illam esse obliquum in omnibus concretis, in quibus illa semper dicitur haberi; substantia verò est habens naturam ut propriam quidditatem; est enim rectum in omnibus concretis, id est subiectum quod supponitur omnibus denominationibus, quibus natura significatur ut totum, & integrum concretum. Hoc videlicet naturæ deest si sumatur seorsum ab hypostasi, quod non habeatur, ac proinde significari non possit ut totum concretum; deest enim ipsi rectum, quamdiu abest hypostasis ipsam habens: hoc est esse subiectum denominationis: ergo totum munus, quod in composito metaphysico exercet substantia, est quod sit subiectum denominationis naturæ, id est rectum omnium denominationum, quæ in concreto illam significant. Sed hæc exposui fusius citato loco.

Subsistentiam esse modum.

Statuebam quartò, substantiam esse modum superadditum naturæ, non autem entitatem distinctam realiter: contra Caietanum, quem sequuntur Hurtadus & Arriaga.

Ratio est, quia per solam entitatem modalem sine maiori vlla realitate satis explicari potest mysterium totum Incarnationis, ad quod satis est quod substantia separabilis sit à natura. Deinde non est maior ratio, cur inhaerentia sit modus potius quam substantia; sicut enim sine accidente conservari non potest inhaerentia, & mo-

tus sine mobili; sic absque re subsistente conservari substantia non potest. Denique si non est modus, vel est substantia, vel accidens. Non primum, quia non est substantia completa, ut patet; nec incompleta, quia omnis substantia incompleta est materia vel forma. Nec est etiam accidens, quod esse non potest constitutum substantiæ.

Obicitur primò. Non videtur implicare aliquam naturam creatam, quæ sit identificata suæ substantiæ: ergo naturæ quæ nunc sunt, nullo egerent modo superaddito ut subsistant.

Respondeo probabiliter Suarezem disp. 34. scilicet 6. censere, quod omnis huiusmodi natura identificata suæ substantiæ implicat; sed verius tamen existimare Valentiam, quod nulla videtur repugnantia in existentia huiusmodi creaturæ, quæ sine dubio si existeret, nullo modo alioni posset à divina persona. Nunc autem quia ex assumptione humanitatis Christi Domini euidenter colligitur distinctio naturarum omnium existentium ab hypostasi, cum omnes assumi possint, atque adeo spoliari propria substantia, dicere tenemur substantiam esse distinctam à naturis quibilibet existentibus; sed non tenemur dicere illam magis distinctam esse, quam modaliter.

Obicitur secundò. Sicut probatum est, substantiam esse aliquid superadditum naturæ creatæ, non autem esse dumtaxat negationem, quia divinæ hypostases non sunt solum negationes; ita dicere consequenter tenemur substantiam non esse solum entitatem modalem, quia divinæ personalitates non sunt modi tantum.

Respondeo negando hanc consequentiam; si enim divina personalitas esset aliquid positivum naturæ superadditum, creata verò hypostasis esset solum negatio, non posset dari conceptus unus substantiæ communis Deo & creaturis; entis enim & non enti nihil datur commune. Potest autem dari conceptus substantiæ communis Deo & creaturis, si positiva sit utraque substantia, quamvis creata hypostasis sit entitas modalis.

Obicitur tertio, Deus non potest supplere formalem effectum formæ, quia effectus ille formalis est aliquid incompletum; sed effectus substantiæ modalis non minus est aliquid incompletum: ergo ille non magis suppleri potest à Deo quam effectus formalis formæ. Deinde suppositum in composito metaphysico habet rationem materiæ; recipit enim naturam, id est subiectum denominationis: sed nullus modus est receptivus modificari: ergo substantia non est modus.

Respondeo effectum formalem formæ suppleri non posse sine imperfectione, quia esse formam, est esse partem entis per se, ac proinde incompletam. Modus autem substantiæ suppleri potest per aliquid completum, quia licet ille secundum rationem communem modi sit aliquid incompletum, non est tamen aliquid incompletum secundum rationem propriam substantiæ, quæ propterea potest suppleri per aliquid completum. Verum est, quod in composito metaphysico suppositum habet rationem materiæ, non quod verè recipiat naturam, sed quod concipiatur quasi eam recipere, & esse quasi basis totius esse substantialis. Addit denique Hurtadus, omnem modum esse determinationem rei ad aliquid, substantiam autem non esse determinationem naturæ ad aliquid, cum potius sit terminus

terminus ultimus naturæ: unde inferat subsistentiam non esse modum. Verum nihil concludit hoc argumentum, in quo primum negatur subsistentiam non esse determinationem naturæ ad aliquid, cum illam determinet ad existendum completè. Deinde falsò censet Hurtadus, modum necessariò esse illud omne, quod alterum determinat; manifestum enim est, quod omnis forma, tum substantialis, tum accidentalis, determinatio est formalis rei alicuius ad aliquid.

SECTIO III.

Quotuplex in quolibet supposito sit subsistentia.

DE supposito Angelico, cuius simplicissima natura est, dubitatio esse non potest; si enim in natura non potest vlla esse compositio, neque vlla esse potest etiam in supposito. Tota ergo controversia est de substantiis compositis ex materia, & forma; utrum vnica sit indiuisibilis subsistentia totum efficiens compositum, an verò duæ partiales; vna in materia, & altera in forma. Hoc enim quaeritur primum de composito humano, secundò de compositis purè materialibus.

§. I.

Utrum in composito humano vna sit simplex hypostasis.

Quadruplex dubitatio.

Ratio dubitandi primò est, quia si plures essent personalitates in homine, homo esset plures personæ partiales; personalitas enim est forma personæ: sed non potest Petrus dici plures personæ humanæ partiales: ergo non sunt in homine plures personalitates partiales.

Secundò subsistentia est forma vltimò terminans naturam, & reddens illam incommunicabilem alteri: sed solum compositum est incommunicabile; materia enim communicatur formæ, forma communicatur materiæ per vniõnem: ergo solum compositum habet subsistentiam, non autem illius partes: ergo vnica est in toto composito subsistentia.

Tertiò proprius effectus subsistentiæ non est alius, nisi facere id quod afficit aliquid totum, siue hoc aliquid: solum compositum est aliquid totum, partes autem non sunt aliquid totum: ergo soli composito conuenit subsistentia, non autem illius partibus.

Quartò, si altera esset subsistentia in corpore, altera in anima, deberet etiam vtriusque vniõ partialem habere subsistentiam; nam vniõ etiam est aliquid verè substantiale: hoc autem non admittitur: ergo in toto composito humano vnica tantum subsistentia est.

Conclusio negans esse plures subsistentias. Dico primò, esse in composito humano subsistentias duas partiales, vnã in corpore, alteram in anima; nullo autem modo posse dici, quod vnica tantum sit subsistentia totum efficiens compositum. Ita docent Suarez, Valentia, Hurtadus, contra Molinam, Vasquem, Arriagam, Cunigam.

Probatio. Ratio est, quia implicat vt eadem entitas modalis afficiat intrinsecè duo modificata distincta, vt probabam agens 1. *Physic.* de vniõne materiæ R. P. de Rhodæ curs. *Philosoph.*

A & formæ; altoqui per eandem actionem fierent plures effectus, per eundem motum mille mouerentur homines. Deinde illa subsistentia vnica, vel esset corporea, & sic afficere non posset animam immaterialem; vel esset spiritalis, & sic non posset afficere materiam corpoream: sed materia, & anima rationalis verè subsistunt: ergo habent duas subsistentias partiales distinctas. Probat materiam, & animam rationalem subsistere, quia creatio terminatur ad rem subsistentem: ergo cum materia & anima rationalis creentur, necessariò etiam subsistunt. Deinde res quæ ita est in se, vt à nullo sustentetur, est necessariò subsistens: creatio est productio rei, quæ à nullo sustentatur: ergo est productio rei subsistentis. Imò quælibet pars aquæ reuerà est subsistens per subsistentiam sibi propriam distinctam à subsistentia alterius partis: ergo esse subsistens potest conuenire partibus, & non toti composito; quod patet etiam in anima rationali, quæ à corpore separata veram habet subsistentiam, & tamen est incompletum. Denique Verbum Diuinum per duas vniõnes distinctas vniuit sibi corpus & animam, quæ in morte Christi verè fuerunt separata inter se, & manserunt tamen vnita diuino Verbo: ergo corpus & anima etiam separata subsistunt. Imò post resurrectionem duæ illæ partes habentes vniõnem, & illam seruantes, vnita sunt: ergo res subsistens potest vniiri.

C Ad primam respondeo nomen hypostasis & personæ non solere attribui nisi suppositis completis, seu partibus pro vt vnitis, sicut anima non dicitur semi-homo, quamvis sit pars hominis; quia nomen *homo*, significat aliquid totum; subsistentiam verò significare substantiam quamlibet etiam incompletam. Si ergo propriè loquamur, & secundum communem vsum, non sunt subsistentiæ plures in homine, nec plures personæ partiales: si autem personalitas sumatur pro subsistentia, sunt reuerà in homine duæ partiales personalitates, & duæ partiales personæ; sed impropria erit hæc loquutio.

Solutiones difficultatum.

D Ad secundam respondeo aliam esse incommunicabilitatem rei alicuius ad totum, aliam incommunicabilitatem ad suppositum alienum: subsistentia reddit incommunicabilem ad suppositum aliquod sustentans, non reddit incommunicabilem ad totum: nam duæ guttæ aquæ subsistunt, vt dixi: solum compositum est incommunicabile alteri vt toti; partes autem illius esse possunt incommunicabiles alteri vt supposito alieno.

Ad tertiam satis ex dictis constat, proprium effectum subsistentiæ non esse reddere aliquid totum, itavt sit incommunicabile composito, sed tantum supposito alieno. Satis enim est, quod subsistentia naturam, quam afficit, reddat concretam, habendo illam, tanquam rectum omnium denominationum, quibus illa significatur in concreto. Partes autem compositi reuerà concretæ sunt, non autem abstractæ; nam materia pars est hominis, non autem solius humanitatis.

Ad quartam respondeo nullam esse necessariam partialem subsistentiam in vniõne corporis, & animæ, vt probabam contra Delugo in *tratt. de Incarnat.* non enim est propriè substantia, sed modus substantialis.